

de Minister van Justitie en Veiligheid
de Minister voor Rechtsbescherming

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**

Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum

16 januari 2023

Ons kenmerk

4391810

nota

Beslisnota bij brief Tweede Kamer: Realisatie zittingszaal
in PI Vught

1. Aanleiding

De Tweede Kamer wordt geïnformeerd over het besluit om een zittingszaal in de PI Vught te realiseren.

2. Geadviseerd besluit

U wordt voorgesteld in te stemmen met verzending van deze brief aan de Tweede Kamer.

3. Kernpunten

Een zittingszaal binnen de muren van de PI

Naar aanleiding van uw besluit van 23 december jl. is opdracht gegeven aan DJI om te starten met de realisatie van een extra beveiligde zittingszaal op het terrein van de PI Vught. Over de voortgang en vermoedelijke opleverdatum wordt de Kamer bij de volgende voortgangsbrief geïnformeerd. Deze wordt nog dit kwartaal aan de Kamer verzonden.

Standpunt rechtspraak

Na diverse overleggen, werkbezoeken en intern beraad heeft de Raad voor de rechtspraak het departement op 21 december jl. laten weten dat het Presidenten-Raad voor de Rechtspraak Overleg (PRO) geen principiële bezwaren heeft tegen en instemt met de realisatie van een zittingszaal in de PI Vught. Of ook inhoudelijke zittingen '6 EVRM-proof' (binnen de kaders van het recht op een eerlijk proces) kunnen worden vormgegeven in PI Vught moet worden onderzocht en blijft bovendien altijd een beslissing van de rechter in een individuele zaak.

Financiële paragraaf

De realisatie van de zittingszaal kost naar verwachting 15 miljoen euro, gebaseerd op de investeringskostenraming. De middelen voor de verbouwing zijn in 2022 beschikbaar gesteld door DG Ondernijning (DGO) aan DJI.

Geen consequenties voor Lelystad of Vlissingen

De zittingszaal in de PI Vught heeft geen gevolgen voor de besluiten om in Vlissingen en Lelystad extra beveiligde zittingslocaties te realiseren.

4. Toelichting

4.1 Politieke context

Het verplaatsen van gedetineerden die in de Extra Beveiligde Inrichting verblijven brengt naast grote veiligheidsrisico's ook hoge kosten en ernstige verkeersoverlast met zich mee. Risico's, kosten en overlast nemen de komende jaren toe omdat er omvangrijke rijks-infraprojecten in Vught plaatsvinden, waardoor de PI Vught minder goed bereikbaar wordt. De burgemeester van Vught heeft aan de Minister voor Rechtsbescherming op 21 januari 2020 een brief geschreven over deze problematiek en hem verzocht in Vught een rechtbank te realiseren. Dit verzoek kreeg op 10 december 2020 politieke steun in de vorm van een motie waarin de regering wordt verzocht 'serieus te bezien of naast de initiatieven die in Vlissingen worden ontwikkeld, in de PI Vught zittingsruimte kan worden ingericht zodat (onderdelen van) strafzaken in de toekomst ook in de PI Vught kunnen worden afgehandeld'. De motie is uitgevoerd door een onderzoek naar het inrichten van een zittingsruimte in de PI Vught als een van de oplossingsrichtingen te betrekken bij een verkenning naar het terugbrengen van de BOT-vervoersbewegingen van en naar Vught.

In het rapport 'Verkenning vervoersbewegingen en zittingsruimte Vught' is gemeld dat er rechtsstatelijke bezwaren zijn tegen een zittingszaal binnen de muren van de PI. Openbaarheid van rechtspraak brengt mee dat de toegang tot gerechtsgebouwen en zittingszalen niet verder wordt beperkt dan uit oogpunt van veiligheid noodzakelijk is. De afgelopen tijd is nog duidelijker geworden dat het vervoeren van een bijzondere categorie gedetineerden naar een zittingszaal buiten de muren grote veiligheidsrisico's kent. Tevens zijn de mogelijkheden voor livestreamen van zittingen toegenomen. Dit maakt dat het uit oogpunt van veiligheid noodzakelijk kan zijn om via videoverbinding deel te nemen aan de zitting of om binnen de muren van de PI bepaalde categorieën zittingen fysiek te houden. Daarbij zullen in concrete gevallen de belangen om een verdachte fysiek in de zaal aanwezig te laten zijn, de belangen van omwonenden en functionarissen die het vervoer van gedetineerden mogelijk maken en de belangen van pers en publiek om de zitting te kunnen volgen worden afgewogen.

De resultaten van het onderzoek zijn op 22 november 2021 door de Minister voor Rechtsbescherming aan Tweede Kamer aangeboden, samen met een brief waarin een breed pakket aan maatregelen wordt aangekondigd in de strijd tegen georganiseerde criminaliteit tijdens detentie en berechting. Hoewel realisatie van een heel nieuwe rechtbank *buiten* de muren Vught als een van de maatregelen technisch mogelijk bleek is, mede vanwege de hoge kosten, de lange realisatietijd en op termijn de komst van JC Vlissingen en de Extra Beveiligde Zittingslocatie (EBZ) Lelystad, met de burgemeester van Vught en de Commissaris van de Koning in Noord-Brabant overeengekomen om in plaats van een heel nieuwe rechtbank in te zetten op de volgende maatregelen in en rond de PI Vught:

- a. Een kwalitatief hoogwaardige videovoorziening in de EBI.
- b. Een tweede, tijdelijke, ontsluitingsweg naar de PI Vught.
- c. Een faciliteit op het terrein van de PI voor verhoren door de Rechter-Commissaris.

In de afgelopen maanden is in overleg met de Raad voor de rechtspraak onderzocht of van de beoogde ruimte voor RC-verhoren (maatregel c) ook een zittingszaal kan worden gemaakt.¹ Dat is technisch mogelijk gebleken, waardoor de ruimte voor meer gebruikt kan worden dan alleen RC-verhoren. Daarbij kan in elk geval gedacht worden aan raadkamer gevangenhouding en sommige pro forma-zittingen. Deze variant maakt het hoe dan ook mogelijk om, naast besloten verhoren door de Rechter-Commissaris, ook openbare zittingen binnen de muren van de PI Vught te houden. Er is beperkte ruimte voor publiek en pers om de zitting ter plaatse te volgen. Net als bij de Bunker zal bij grote belangstelling de zitting ook via een videoverbinding vanaf andere locaties te volgen zijn.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid

Datum
16 januari 2023

Ons kenmerk
4391810

Relevant om in dit kader te melden is daarnaast een motie van de heer Ellian (VVD) die onlangs is aangenomen. Daarin wordt de regering verzocht om te onderzoeken of een aparte (tijdelijke) locatie met hoogbeveiligde cellen gerealiseerd zou kunnen worden om spreiding te creëren. Dit onderzoek is op dit moment in volle gang.

4.2 Financiële overwegingen

Realisatie van een zittingszaal kost circa 15 miljoen euro. Deze kosten zitten voor een groot deel in benodigde aanpassingen om het gebouw te laten voldoen aan de hoogste eisen van weerstandsklasse en kogelwerendheid. De benodigde middelen zijn toegezegd door DG Ondernijning (DGO) en zijn in 2022 volledig aan DJI ter beschikking gesteld.

4.3 Juridische overwegingen

Na besluitvorming moet de minister Vught aanwijzen als zittingsplaats. Dat geldt voor pro forma-, regie- en inhoudelijke zittingen, raadkamers (gevangenhouding of beklag tegen inbeslagneming of anderszins, zoals schadevergoeding of rechtshulpkwesties) en tenuitvoerleggingszittingen, zoals omzetting van straffen of verlenging tbs. U wordt nader geïnformeerd over de wijze waarop de nadere regelgeving hierop aangepast dient te worden.

4.4 Krachtenveld

Betrokken zijn de Raad voor de rechtspraak, het openbaar ministerie, de Nederlandse Orde van Advocaten, de Dienst Justitiële Inrichtingen en de gemeente Vught.

4.5 Communicatie

Omdat aan de toegezegde ruimte voor RC-verhoren op een andere, meer uitgebreide, wijze invulling wordt gegeven wordt voorgesteld om de Tweede Kamer door middel van een brief te informeren over dit besluit. De Kamerbrief is afgestemd met de gemeente Vught, de Raad voor de rechtspraak, het OM en de Nederlandse Orde van Advocaten. Ook wordt een nieuwsbericht verzonden.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De persoonsgegevens van ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Daarnaast zijn financiële, organisatorische en juridische

¹ Dit betreft een gebouw gelegen binnen de muren van de PI Vught, nabij de entree. Het gebouw doet op dit moment dienst als onder andere vergaderruimte.

documenten die betrekking hebben op de veiligheid van de PI Vught niet openbaar.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid

Datum
16 januari 2023

Ons kenmerk
4391810